

cecinit 2. Carmi. Unde opportunè Hebræus Philo de hisce panibus in lib. de victimis: *Li nos admonent temperantia inter omnes virtutes utilissimæ; pane enim contentus esse potest sectator sapientia habiturus sanum corpus, & mentem sobriam.*

1867 Et verò, ut ab hoc tenui cibo, & castigata mensa, ad Candelabri & olivarum arcanam intelligentiam deveniamus, mensa illa quidem erat Minimorum mensæ persimilis; in qua panes ferè simplices apponuntur, paterno addito salino, & salis maris piscibus: erat enim in Mosaica ea mensa nescio quid undarum id portendens: nam pro illis, *Facies illi labium aureum per circuitum.* Complutenses & Regia convertunt: *Facies ei vertibiles undulas aureas in circuitu.* Quasi ad maris undas parca Minimorum mensa parcè spectet dumtaxat, amandatis quibusvis carnibus, Siculis dapibus, jusculis Sybariticis, gulæque irri-tamentis reliquis. Sic Christus Dominus, cujus in primis parca mensa, eà Tabernacu-

Mensa Mi-nimorum castigata.

Parca Chri-sti mensa, & Discipulo-rum. Luc. 14. 1. Hugo.

Matt. 14. 17.

S. Chryf.

li, & Salomonici templi præsignabatur, solo pane fruebatur, & salè, vel à primario invitatus viro. Luc. 14. 1. *Cum introisset Jesus in domum cujusdam Principis Pharisæorum sabbato manducare panem.* Ubi Hugo rectè: *non fercula voluptatis, sed panem necessitatis.* Cibaturus Dominus magnam hominum turbam, unde cibanda cum Discipulis consultat Matt. 14. 17. qui responderunt ei: *Non habemus hic nisi quinque panes, & duos pisces.* Ad quæ verba Chryostomus Hom. 50. miratur parcam Christi & Apostolorum mensam: *Ad discimus in hoc Discipulorum philosophiam, qualiter contempserunt escam. Duodecim enim existentes, quinque panes habebant, & duos pisces: contempnibilia illis erant corporalia, & ab spiritualibus possidebantur.* Ejusmodi extat Minimorum mensa, pane, salino, & piscibus contenta, quam tanti Deus æstimat, ut eam proluserit, & præ oculis habere voluerit, ut rem sibi jucundissimam.

1868 Rursus mensa hæc, quæ Candelabro illo à Zacharia inspecto possint commode portendi, satis innuit. Nempe portendi reor Paulensem Franciscum, ejusque Familiam tenui canæ, & mensæ castigatæ adsciatam. Ecclesiam eo Candelabro designari universalem, lucernis verò viros vitæ sanctitate, & doctrina conspicuos, communis est interpretatio. Nil ergo vetat asserere, Minimorum Ordinem præfigurari, qui pars Ecclesiæ est ex præstantioribus. Succurrit in hanc rem bellissimè Christus Dominus apud Marcum c. 4. *Nunc lucerna incenditur, ut subter modium ponatur, aut subter lectum? Nonne ut super candelabrum ponatur? Quis unquam vidit lucernam sub modio constitutam? Si lucerna est, in candelabro ponatur; nam si subter modium sit, lucerna non erit. Quid rerum hoc est? Ostendit argutè Theophylactus ibi, in modum metaphora agnoscens epularum studium: *Erit unusquisque vestrum lucerna, qui debet poni super candelabrum, hoc est super summitatem divinæ vitæ, ut & aliis possit lucere: sed non sub modio, hoc est, sub ciborum cura: nullus enim cui cibi cura sunt, poterit esse lucerna omnibus lucens.* Quasi mundi Magister, juxta hanc Theophylacti mentem, homines pungat intemperatos, quibus de cibis parandis tota cura est; hi enim de sub modio, de sub epularum studio in can-*

Per candelabrum lucernam suam præsignata Minimorum familia cum suo Patriarcha.

Marc. 4. 21.

Theoph.

Qui castigato se macerant cibo, lucerna sunt super candelabrum.

delabri heptalychni, id est, septem lucernas habentis celsitudinem venire non possunt: veniant autem illi, qui, eduliorum curâ neglectâ, castigato se macerant cibo. Certè, vel ex hoc capite, Paulensis Franciscus, ejusque alumni lucernæ sunt accensæ, quasi in aureo candelabro splendentes ad Mundi illuminationem. Moyses Dei legem Israelitis promulgaturus è monte descendit, cornutâ facie, radios luminis vibrante instar succensæ lampadis splendidissimæ Exod. 34. 29. *Cornuta facies.* Hebraicè *charan*, id est, *splendida.* R. Abraham, *secundum splendorem firmamenti.* Quasi in ejus vultu septem planetæ prælucere, de quibus septem candelabri lucernas nonnulli explicant cum Philone, Josepho, & Hieronymo epist. 128. Sed unde, quæso, Moyses usque adeo septulustris, ut cum septulustri candelabro contenderit? Ostendebat supra n. 1850. Chrysologus; nempe à dierum quadraginta jejunio, quo ita humano detæcatus est, & exinanitus à corpore, ut *ihus S. Chrysol. Divinitatis mutaretur in gloriam; & adhuc in nostri corporis obscuro, toto fulgeret lumine Deitatis. Nec intueri eum mortalium visus posset, qui tota mortalitatis cibi oblitus fuerat adjumenta.* Quod etiam docent S. Hieronymus lib. 2. adversus Jovinianum, & Tertullianus de Jejunio c. 6. Hæc Paulensem Franciscum indignant, hæc ejus Familiam perpetuè abstinentiæ maceratam, quæ, vel hac de causa, ad instar aurei candelabri heptalychni est, Patriarcha Francisco prælucente in morem lampadis majoris. Multa hic prætermitti, auream scilicet candelabri materiam, scyphorum, sphaularum, liliorumque ornam; quæ Francisci studiosis facile erit Francisco adaptare; consulis interim è nostris Cornelio ad caput Exodi 25. v. 31. & Alcazar in Apocalypsis c. 1. v. 12. Notatione 10.

1869 Jam ergo in locum veniunt geninè duæ illæ oleæ hinc inde Candelabro adstantes, Olivis plenæ ad exprimendum oleum. *Et due olive super illud, una à dextris lampadis, & una à sinistris ejus.* Sunt qui per duas oleas intelligant Jesum Filium Josedechi summum sacerdotem, & Zorobabelem populi principem; vel etiam sacerdotium, & regnum: alii Moysen & Eliam; alii Enochum & Eliam; alii duo testamenta; alii duas Christi naturas, divinam & humanam; vel duas ejus dignitates, sacerdotalem & regiam. Ego verò, dum in scholis hanc Zachariæ visionem enuclearem, per candelabrum inter duas olivas locatum significari Ecclesiæ lumina, Doctores nempe, Evangelique ministros ab universo populo enutriandos, autumabam: tanti enim à Deo fit fidelium cura, Principumque beneficentia erga Ecclesiasticos ministros & Doctores, ut digna fuerit tam nobili olearum symbolo illustrari. Cæterum ad rem præsentem fatius erit dicere, duabus olivis Christum ac Deiparam præfigurari, qui sese sub uno tenore verborum *olivas* appellant: *Sicut oliva speciosa in campis.* Et quidem, cum candelabrum, & mensa ad religiosam Minimorum familiam, uti jam dicebamus, commode spectent; duæ proinde olivæ Jesus & Maria erunt, in eadem Familia mirum in modum exaltati, eique quasi candelabro oleum gratiæ jugiter ministrantes, ut tot in illo lucernæ enutrientur, & splendeant, à quibus ipsæ pariter illuminentur olivæ, hoc splendo-

Moyse splē-dus à je-junio.

Due olive candelabro adstantes Jesus & Maria in Minimorum familia exaltati.

splendore, & virore item suo conspicuæ.

1870 Ideo explicans Angelus Zachariæ, quosnam illæ olivæ portenderent, subnectit v. 14. *Isti sunt duo filii olei.* Chaldaus vertit: *duo filii Principum*, id est, Principes: Aquila & Theodotion: *duo filii splendoris*, vel *claritatis*, id est, splendidissimi, clarissimi. Potest legi; *duo filii puritatis, limpidi-tatis*, nempe *purissimi, limpidissimi*: nam vox ponitur *izabar* à radice *Zabar*, id significans, ut Pagninus observat. Atqui Christus & Deipara, duæ extant speciosissimæ olivæ, duo Dei filii antonomastice, & summopere splendidi, clari, puri, ac limpidi. Et licet utriusque puritas atque limpeditas à nullo veritatis amatore in dubium vertantur, indigent tamen elucidatoribus & luce multis ac multa; Mariana præsertim originaria mundities, de qua vel apud Catholicos aliqua est controversia, salvâ fide. Ea propter candelabro adflare reor duas olivas, ut à lucernis multis multa illis lux affulgeat; nempe ut à Minimorum non solum Christo Domino, sed Martiri etiam Virgini semper purissimæ, semper limpidissimæ splendor maximus, maximaque claritas subministretur. Quod referas dicenda infra ad v. 31. *Qui elucidant me, vitam æternam habebunt*: cadunt enim opportunissime in Minimos Religiosos Marianæ immunitati studiosissimos. Vide etiam dicta superius n. 1820. pro speciosa olivæ symbolo ad Virginem originalis culpæ expertem omnino spectante. Ut verò rem totam solidè promoveas, contextum Vatis Zachariæ expende; qui post objectum sibi candelabrum, & olivas, subterxit: *Quis tu mons magne, coram Zorobabel? In planum; & educes lapidem primum, & exaquiabis gratiam gratiæ ejus.* Quod quidem vaticinium ad Mariæ immunitatem pertinere, fusè probavimus supra à n. 233. Nec te prætereant Prophetæ verba, quæ subnectit v. 10. *Quis despexit dies parvos? Ex Hebræo, ut ibi observavimus, transferenda; dies Minime?* Quasi *Minima* Francisci Familia id nomen trahat non invita à *Minima* Deipara, cujus dies conceptionis, *dies Minime* minime despiciendi, imò summo in honore habendi, appellantur, ut loco memorato statuimus.

Eccles. 24. 31.

Minimi Mariana immunitatis studiosi.

Zacha. 4.

SECTIO XLIII.

De eximia Jesu, ac Jesuparæ exaltatione in eruditissima, sanctissimæque Societatis Jesu Religione.

Jesu & Jesuparæ familia auctore.

S. Ignatius Loyolensis.

1871 **A**desse jam conspicis sacrum nostrum Sodalitium, Religiosam clericorum, sed minimam Societatis Jesu Familiam, quæ primum ac præcipuum auctorem jure merito agnoscit JESUM; Deiparam verò, alteram, velut auctorem, nutricem, patronamque suam: qui Loyolensem Ignatium excitarunt tantæ militiæ Antesignanum, Fundatorem, Protoparentem. Adesse, inquam, conspicis æquo narrationis, & commendationis ordine postremam, inter reliquos Religiosorum Ordines ab Ecclesiastico Siracide prophetice dilaudatos: *Postremam* quidem non nisi tempore: non enim novus Ordo est, sed tantum instauratio quædam illius Religionis, quæ fuit Apostolorum, & unum dumtaxat Jesum fateatur institutorem; ad illam quippe vivendi normam, quam mundi Magister suo inprimis exemplo,

deinde etiam verbis expressit, Apollolis & Discipulis primus proposuit, persuasitque, ad illam certè eandem nostram se rota dirigit Societas, dum in suam aliorumque salutem, pari sollicitudine, & curâ incumbit. Confirmatum hoc nostrum Sodalitium fuit primò à Paulo III. Pontifice Maximo anno 1540. deinde ab eodem, anno 1543. Rursus à Julio III. anno 1550. Item à Gregorio XIII. anno 1582. & à Gregorio XIV. anno 1591. ac denique à Paulo V. anno 1606.

A multis sanctis Pontificibus confirmata.

1872 Multus essem si præclara omnia, & singularia nostri Ordinis encomia, quo summi erga charissimam Matrem inflammatus affectu, hic recensere contenderem; recensero illa solummodò, quæ conducere videantur ad nostri Ecclesiastici elucidationem. Videndi interim plures ex externis, quamplures ex nostris, qui hac de re egregiam operam navarunt: signatim noster Suarez to. 4. de Religione tractatu 10. per decem integros libros; & novissime anno 1640. eximium opus inscriptum, *Imago primi sæculi Societatis Jesu à Provincia Flandro-belgica ejusdem Societatis repræsentata.* Ubi adeo latè & eruditè agitur de *Societate nascente, crescente, agente, patiente, & honorata*, ut nihil possit luculentius desiderari pro Instituti nostri sublimitate; pro innumeris Jesuitis tum sanguine & dignitate, tum omnigenâ eruditione, doctrinâ, & sanctitate conspicuis; pro uberrimo & copiosissimo, ac planè incredibili animarum fructu, quem tulit hæctenus, & in dies fert hæc nostra Religio: pro publicis litterarum virtutumque discendarum constitutis domiciliis: pro claris concionatoribus, & fructuum ab ipsis collectorum ubertate: pro inenarrabili Societatis incremento, & penè miraculosa propagatione per Europam, per Asiam, per Africam, per Americam: pro calamitatibus & malis, quibus ab exortu suo ad hanc usque ætatem Familia nostra affecta, sed non infecta est; pressa, sed non oppressa; imò supra quam dici potest honorata, exaltata, à Deo, ab hominibus. Ad rem ergo nostram propius accedentes, statuo imprimis.

§. I.

Nostrum Jesu Sodalitium per Plateas, & aquarum Fluenta designatum à Siracide Jesu.

1873 **U**t enim Petrus Berchorius Benedictinus Monachus in suo Dictionario morali, verbo *Platea*, sapienter observat, & eruditè probat, *Platea* opportum valde est status Religiosi symbolum. Nam sicut in civitatibus solent esse plateæ magnæ & lætæ, ubi merces venduntur, & ubi homines lucrantur, & ubi necessaria hominibus inveniuntur, sic sublimiori ratione in Religiosis Ordinibus, illis potissimum, qui proximorum salutem incumbunt, homines lucrantur, & acquirunt merita & virtutes; ibi enim inveniuntur, & venduntur omnia necessaria ad salutem: videlicet *merces Sacramentorum, documentorum, & honorum exemplorum.* Unde Judic. 17. *Vadit senex sedentem cum saccinis in plateis civitatis.* Et Apoc. 21. dicitur, quod *plateæ civitatis aurum erant mundum.* Et sicut in plateis non solum concurrunt diveritas mercium, imò etiam & di-

Platea Religiosi status symbolum.